

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi
The Journal of International Turkish Language & Literature Research

|| Sayı/Issue Özel Sayı 1 (Ekim/October 2023), s. 1585-1601.
|| Geliş Tarihi-Received: 13.09.2023
|| Kabul Tarihi-Accepted: 15.10.2023
|| Araştırma Makalesi-Research Article
|| ISSN: 2687-5675
|| DOI: 10.51531/korkutataturkiyat.1359627

Cumhuriyetin Yüzüncü Yılında Eğitim: 2023 Ak Parti Seçim Beyannamesinde Yer Alan Eğitim Konulu Vaatlere İlişkin Bir Değerlendirme

Education in the Centenary of the Republic: An Assessment of the Educational Promises in the 2023 AK Party Election Manifesto

Davut GÜREL*

Öz

Bu çalışmanın amacı, Ak Parti 2023 Seçim Beyannamesinde yer verilen eğitime ilişkin hedeflerin daha önceki seçim dönemlerine ait Ak Parti seçim beyannameleriyle karşılaştırmalı olarak incelenmesidir. Bu amaçla nitel araştırma yöntemine bağlı olarak doküman incelemesinin kullanıldığı bu çalışmada temel veri kaynağı olarak 2002, 2007, 2011, 2015, 2018 ve 2023 Ak Parti seçim beyannameleri kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgulara göre 2023 Seçim Beyannamesinin daha önceki seçim beyannamelerinde yer verilen vaatlerden bir kısmını içerdiği, genel olarak tüm kademelerde eğitimde niteliğin ve uluslararası alanda başarının artırılmasının hedeflendiği, 2023 dönemi için okul öncesi dönem ve ilköğretim kademeleri ile ilgili vaatlerin çok sınırlı kaldığı, lise kademesi için meslek eğitimlerinin, piyasa ihtiyaçlarının gözetildiği, yükseköğretimde farklı kurumlarla işbirliğinin, uluslararası sıralamalarda başarı elde etmenin ve uluslararasılaşmanın öne çıktığı görülmüştür. Hayat boyu öğrenmede dijitalleşme becerilerine, dezavantajlı grupların eğitiminde fırsat eşitliğinin sağlanmasına, öğrenme ortamlarının teknoloji ile desteklenmesine, eğitimde dijitalleşme ve yapay zekaya ayrıca yer verildiği görülmüştür. Müfredat konusunda çağın gereklerine göre değişikliklerin yapılmaya ve öğretmen niteliklerinin artırılması için ihtiyaç duyulan eğitimlere devam edileceği ifade edilmiştir. 2023 seçim beyannamesi genel olarak değerlendirildiğinde eğitim konusuna günümüz dünyası ve ülke ihtiyaçlarının gözetilerek yaklaşıldığı, hedeflerin eğitimin geleceği ile ilgili umut vaat etse de zayıf yönlerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Adalet ve Kalkınma Partisi, Ak Parti, 2023 Seçim beyannamesi.

Abstract

This study aims to conduct a comparative analysis of the educational objectives outlined in the AK Party (Justice and Development Party) 2023 Election Manifesto compared to the AK Party's election manifestos from previous election cycles. This research relies on qualitative research methods and primarily utilizes document analysis. The AK Party election manifestos from the years 2002, 2007, 2011, 2015, 2018, and 2023 serve as the fundamental data sources for this study. The study's findings reveal that the 2023 Election Manifesto incorporates certain promises made in previous election manifestos. In general, there is an emphasis on enhancing the quality of education and increasing international success at all educational levels.

* Doç. Dr., Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Sosyal Bilgiler Eğitimi A.B.D., e-posta: gureldavut@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2309-9202.

However, the commitments related to early childhood and primary education for the year 2023 are rather limited. At the senior high school level, it is noted that vocational training programs are designed according to market needs. Furthermore, the manifesto underscores collaboration with various institutions in higher education, striving for international recognition, and promoting internationalization. The manifesto also addresses lifelong learning, digital literacy skills, ensuring equal educational opportunities for disadvantaged groups, and improving learning environments through technology. Special attention is given to digitalization and artificial intelligence in education. The manifesto emphasizes making curriculum changes in line with contemporary requirements and the ongoing need for training to enhance teacher qualifications. In summary, when evaluating the 2023 Election Manifesto, it can be concluded that it approaches the issue of education while considering the demands of both the contemporary global landscape and the nation. While the goals hold promises for the future of education, there are notable weaknesses in the provisions of the manifesto.

Keywords: Education, Justice and Development Party, Ak Party, 2023 Election manifesto.

Giriş

Bir ülkedeki hemen her şeyin işleyişinde etkili olan temel unsurların başında politika gelir. Politika, en geniş anlamda, insanların, altında yaşamlarını sürdürdükleri genel kuralları yapmaya, korumaya veya değiştirmeye yarayan etkinlikleri ifade etmektedir (Heywood, 2018, s. 25). Bu etkinlikleri içeren politikaları ise siyasi iktidarı elinde bulunduranlar yapar. Bu bağlamda siyasi iktidarın, istenen sonuca ulaşabilme yeteneğini, bir şeyleri yapabilmeye ilişkin gücünü, başkalarının davranışını kendi seçimleri olmayacak şekilde etkileme ve cezalandırma ya da ödüllendirme yeteneğini bir arada ifade eden bir kavram olduğu söylenebilir (Heywood, 2018, s. 30). Çok geniş bir anlama ve farklı alanları kapsama özelliğine sahip olan siyasi iktidarın meşruiyetini, ideolojik kabulünü ve devamını sağlama adına şüphesiz en önemli kurumlar arasında eğitim kurumları bulunmaktadır. Konuyla ilgili olarak Balcı'nın da (2021) ifade ettiği üzere her ne kadar eğitim öğrenci ile ilgili görülse de onun politik amaçlarının da bulunduğu unutulmamalıdır.

Eğitimle politika arasındaki güçlü ilişkinin her dönemin en önemli araştırma konularından biri olduğu söylenebilir. Türkiye'de genel olarak Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], Millî Eğitim Şûrası ve Kalkınma Bakanlığının eğitim sistemi üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Okul öncesinden orta öğretime kadar sistemin tüm işleyişine Millî Eğitim Bakanlığının yön verdiği; bakanlığa bağlı olarak Millî Eğitim Şûrası'nın eğitim-öğretimle ilgili sistemi geliştirme ve tavsiye niteliğinde kararlar alma görevi olduğu; Kalkınma Bakanlığının ise öğrenci gelişiminden, öğretmen yeterliliklerine, yüksek öğretimden diploma ve sertifikasyona kadar çok geniş bir alanda eğitim alanında etkili olduğu söylenebilir (Usta, 2015). Tüm bunların mevcut siyasi iktidarın kontrolü ve yönetimi altında olduğu düşünüldüğünde eğitimle iktidar arasındaki ilişki de açıkça görülebilmektedir. Konuyla ilgili farklı bakış açılarına rağmen bu ilişkinin hemen her ülkede olduğu gibi Türkiye'de de güçlü bir şekilde kurulduğu söylenebilir.

Eğitim kasıtlı faaliyetleri içeren bir kültürlenme aracıdır ve temelinde bireylerde istendik davranış değişikliği oluşturma çabası bulunmaktadır (Ertürk, 1988; Balcı, 2021). Bu nedenle bir taraftan M. Foucault gibi düşünürlere göre eğitim politikaları ile bireylerin belirli kalıplara sokularak itaatin temel amaçlardan bir haline geldiğine yönelik eleştiriler yapılırken (Şentürk ve Turan, 2012) diğer taraftan, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda da ifade edildiği üzere, eğitimin kültür aktarımının önemli bir aracı ve rejimin taşıyıcısı olduğunu belirten çalışmalar da bulunmaktadır (Gürel, 2018; Aydoğan, 2015; Tezcan, 2015; Tangülü, Karadeniz ve Ateş, 2014; Şimşek, Küçük ve Topkaya, 2012; Akyüz, 2011; Smith, Palmer ve Correia, 2007; Billington, vd., 2010; Tozlu, 2005). Bu bağlamda Türkiye'de cumhuriyetin ilanı ile birlikte yapılan devrimlerin halk nezdinde

iyice yerleşmesi ve modern toplum oluşturma çabalarının en önemli aracının eğitim olduğu söylenebilir (Yılmaz, 2013; Yeşiltuna, 2003). Demokrat Parti ve sonraki dönemlerde de hem gelenekselin korunması hem de çağdaşlaşmanın devamı için eğitim politikalarının üretildiği görülmektedir (Akgül, 2020; Ezer, 2020; Tangülü, 2012). İnal'a göre (1999), Türkiye'de yeni neslin yetiştirilmesi, siyasal iktidarın paternalist yaklaşımıyla özellikle cumhuriyetçi ve milliyetçi değerlere dayalı olarak gerçekleşmektedir. İdeolojisi ne olursa olsun iktidara gelen hemen her parti programında bu iki değer öne çıktığı söylenebilir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında Cumhuriyet Halk Partisi (Halk Fırkası olarak kurulmuş, 1924 yılında Cumhuriyet Halk Fırkası, 1935 yılında ise Cumhuriyet Halk Partisi adını almıştır.) iktidarı ve hemen ardından çok partili hayata geçişle Demokrat Parti iktidarının uzun yıllar yönetimde kaldığı dönem, Türk eğitim sisteminin oluşumu açısından dikkate değer bir dönemdir. Benzer şekilde 2001 yılında kurulan Adalet ve Kalkınma Partisi (Ak Parti) girdiği 3 Kasım 2002'deki ilk seçimdeki başarısından sonra tüm genel seçimlerde başarı elde etmiş, 20 yıldan uzun bir süre iktidarda kalmış, bu süre zarfında ülke tarihinde ekonomiden hukuka, sanayiden eğitime hemen her alanda oldukça önemli değişimler yaşanmıştır. Eğitim alanında Ak Partinin 2002 seçim beyannamesinde "*Halen uygulanmakta olan önyargılı ve ezbere dayanan yaklaşım terk edilecek, evrensel değerleri öne alan, insanı merkeze yerleştiren demokratik ve çağdaş bir yaklaşım benimsenecektir.*" ibaresine yer verilmiştir (Adalet ve Kalkınma Partisi, 2002, s. 77). Bu bağlamda Ak Parti iktidarının eğitim alanında attığı en önemli adımlardan biri, 2004 yılında Türk eğitim sisteminde önemli bir paradigma değişikliği olan yapılandırmacı eğitim anlayışına geçilmesidir. Yaşanan bu değişimle öğrenci-öğretmen rollerinden ders içeriklerine ve eğitim öğretim yöntemlerine kadar tüm alanlarda değişimler yaşanmıştır. Ak Partinin henüz ilk seçim beyannamesinde ortaya koyduğu vizyonla eğitim alanında 20 yıllık süreçte oldukça büyük değişikliklerin gerçekleştirildiği görülmektedir. Bunlardan birkaçı kısaca şunlardır:

- 4+4+4 eğitim sistemine geçilmiştir.
- Zorunlu eğitim 12 yıla çıkarılmıştır.
- Okullarda serbest kıyafet uygulamasına geçilmiştir.
- Meslek liseleri ve imam hatip liseleri için katsayı uygulaması kaldırılmıştır.
- Haydi Kızlar Okula, Ana Kız Okuldayız, Baba Beni Okula Gönder gibi projeler hayata geçirilmiştir.
- Öğrenci ilgi ve istekleri gözetilerek seçmeli ders sayıları artırılmıştır.
- Öğretmenlik Meslek Kanunu çıkarılmıştır.
- Öğretim elemanları, öğretmenler ile yükseköğretim ve ortaöğretim öğrencileri için başörtüsü serbestisi getirilmiştir.
- Sosyal bilimler liseleri kurulmuştur.
- Ders kitaplarının ücretsiz dağıtımına geçilmiştir.
- Yurtdışı eğitim faaliyetleri için Türkiye Maarif Vakfı kurulmuştur.
- Fatih Projesi ile eğitimde teknoloji kullanımı artırılmaya çalışılmıştır.
- Taşınabilir eğitim kapasitesi, kütüphane ve spor salonu olan okul sayısı artırılmıştır.
- Engelli öğrenciler için evde ve hastanede eğitim uygulaması hayata geçirilmiştir.

- Organize sanayi bölgelerine meslek eğitim merkezleri açılmıştır.
- Üniversite olmayan 41 ilde üniversite kurulması sağlanmıştır.

20 yıllık Ak parti iktidarı döneminde eğitim alanında yapılan icraatlarının tümünün bir metinde ele alınması oldukça zordur. Bununla birlikte yapılan her icraatın da eğitim çevrelerince olumlu karşılanmadığı söylenebilir (Karapehlivan, 2019; Durakbaşa ve Karapehlivan, 2018; Tunçel, 2017; Eğitim Reformu Girişimi (ERG), 2015; Gürca, 2015). Benzer şekilde Ak Partinin 2002-2011 yılları arasında eğitim politikalarının daha önceki yıllarla uyumlu olduğu görülürken sonraki yıllarda daha muhafazakâr politikaların izlendiği de ifade edilmektedir (Durakbaşa ve Karapehlivan, 2018). Konuyla ilgili her ne kadar farklı yaklaşımlar olsa da Türkiye Cumhuriyeti'nin yüzüncü yılına Ak Parti iktidarı ile giriliyor olması iktidarın gelecek beş yıl için eğitim alanında ne gibi vaatlerde bulunduğu bilmesi ve konunun farklı yönleriyle ele alınarak tartışılmasının araştırmaya değer olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada Ak Partinin 2023 Seçim Beyannamesinde eğitimle ilgili vaatlerinin daha önceki seçim beyannameleri ile kıyaslanarak incelenmesi ve Türkiye'de eğitimin geleceğine yönelik çıkarımlarda bulunulması amaçlanmıştır. Bu amaçla 2023 seçim beyannamesinde şu sorulara yanıt aranmıştır:

- a. Eğitimle ilgili genel hedefler nelerdir?
- b. Öğretmenler ve okul yönetimi ilgili genel hedefler nelerdir?
- c. Öğretim programları ile ilgili genel hedefler nelerdir?
- d. Öğrenme ortamları ilgili genel hedefler nelerdir?
- e. Okulöncesi eğitim ilgili genel hedefler nelerdir?
- f. Liseler ve mesleki eğitim ilgili genel hedefler nelerdir?
- g. Yüksek öğretim ilgili genel hedefler nelerdir?
- h. Hayat boyu öğrenme ilgili genel hedefler nelerdir?
- i. Dezavantajlı gruplar ilgili genel hedefler nelerdir?

Yöntem

Nitel araştırma yaklaşımının benimsendiği bu çalışmada olarak doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırma yöntemlerinin yönetsel olarak bir tamamlayıcısı olmakla birlikte verilerin toplanmasında başvurulan teknik olarak da kullanılabilir. Doküman analizi olarak adlandırılan bu teknik, basılı veya elektronik materyallerin (bilgisayar ortamındaki veya internetten iletilen) gözden geçirilmesine veya değerlendirilmesine dayalı sistematik bir süreci ifade eder (Bowen, 2009, s. 1; Patton, 2018, s. 4). Bu kapsamda çalışmada Ak Partinin 2023 yılı genel seçimlerinde kamuoyuyla paylaştığı *Türkiye Yüzyılı İçin Doğru Adımlar: Seçim Beyannamesi 2023* adlı doküman 2002, 2007, 2011, 2015 ve 2018 seçim beyannameleri ile karşılaştırılarak incelenmiştir. Betimsel olarak incelenen dokümanda sunulan vaatler, konu alanı ve eğitim kademeleri gözetilerek kategorilere ayrılmış ve daha önceki Ak Parti seçim beyannameleri ile kıyaslanarak yorumlanmıştır. Ulaşılan bulguların güvenilirliği için bir dış denetmenden yardım alınmış ve oluşturulan kategoriler ile yorumların birbiri ile tutarlılığı sağlanmaya çalışılmıştır (Creswell, 2013). Elde edilen bulgular alan yazın ışığında tartışılarak sunulmuştur.

Bulgular ve Yorum

Bu başlık altında araştırmanın ana amacına yönelik oluşturulmuş alt problemlere ilişkin bulgular ele alınmış ve yorumlanmıştır. Getirilen yorumlar ve çıkarımlar alan yazından atıflarla desteklenmiştir.

Eğitim Sistemi ile İlgili Genel Hedefler

- Derslik ve öğretmen başına düşen öğrenci sayısını OECD ülkeleri ortalaması üzerine çıkarma
- Öğrencilerin okuduğunu anlama, temel bilimlerde yetkinlik ve bilim teknoloji yeterliliği, öğrenmeyi öğrenme, inisiyatif alma ve girişimcilik, sosyal ve kamusal yeterlilikler, kültürel farkındalık ve ifade gibi yetkinliklerde üst düzey becerilere sahip olmalarını sağlama
- PISA ve TIMSS gibi uluslararası ölçümlerde daha yüksek başarılar elde edilmesini sağlama
- Çocukları, beceri ve yeteneklerine göre eğitimde yönlendirmeye yönelik mekanizmaları güçlendirme
- Millî Eğitim Bakanlığının kurumsal yapısını ve kapasitesini uluslararası norm ve standartlara uygun olarak güçlendirme
- Okullar arası başarı farkını eğitimde fırsat eşitliğini artırmaya yönelik projelerle düşürerek OECD ve IEA da daha iyi bir sıralama elde etme
- Öğrencilere yönelik rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetlerini daha etkin hale getirme
- Eğitim politikalarının belirlenmesinde yapay zekadan yararlanma
- Erken uyarı ve takip sistemi uygulaması ile okul devamsızlığı ve terk oranını düşürerek tüm kademelerde okullaşma oranını %99'a çıkarma
- Bilim ve Sanat Merkezlerini (BİLSEM) tüm ilçelere yaygınlaştırarak özel yetenekli öğrencileri daha etkin bir şekilde destekleme
- Okullarda tekli eğitime geçme, okul sonrası etüt imkanlarını artırma, velilerin iş hayatıyla okul programını uyumlu hale getirme
- Okulların öğrencilerin birbirleriyle rekabet ettikleri bir alan olarak değil, iş birliği içerisinde öğrencilerin tüm yönlerinin keşfedildiği, kıymet gördüğü, kendilerini rahatça ifade edebildikleri hayat merkezleri olarak geliştirme
- Öğrencilere sağlıklı yaşam ve hastalıklardan korunmayı okullarda kazandırma
- Fırsat eşitliğine dayalı olarak tüm ülkede çocukların okullaşmasını sağlama
- Ücretsiz öğle yemeğinin tüm devlet okullarında verilebilmesi için çalışmalar yapma
- Türkçe, matematik ve yabancı dil öğrenimini çok daha etkin hale getirme
- Kullanılmayan tüm köy okullarını köy yaşam merkezlerine dönüştürme
- Okul öncesinden ortaöğretime kadar tüm okulların imkânlarının iyileştirilmesi ile okullar arası imkân farklılıklarını azaltma

- Gençlerin yakın tarihi daha iyi öğrenmesine yönelik programlar uygulamaya koyma
- Öğrencilerimizin bilgi teknolojileri alanlarında gelişmelerini sağlama

Beynamede yer alan hedefler incelendiğinde okullarda rehberlik uygulamaları, sağlıklı yaşam, fırsat eşitliğinin sağlanması, bilgi teknolojilerinin kullanımı, okulların eşit imkânlarla sahip olmaları, yabancı dil öğrenimi gibi bazı hedeflerin daha önceki dönemlere ait seçim beyannamelerinde de yer verildiği görülmektedir. Derslik ve öğretmen başına düşen öğrenci sayısında OECD hedefi konulmuştur. İlk kez 2011 Seçim Beyannamesinde yer verilen PISA uluslararası ölçüm araştırmasına 2023 Seçim Beyannamesinde ilk kez TIMSS de dahil edilmiştir. Beynamede her iki ölçüm araştırmasına da yer verilmesi uluslararası alanda başarı elde etmeye duyulan ihtiyacı ayrıca göstermektedir. Gençlerin tarih öğrenimlerinden ziyade yakın tarihin öğrenimine yönelik ayrıca bir vurgu yapıldığı görülmektedir. Genel olarak daha önceki seçim vaatlerine göre Bilim Sanat Merkezleri (BİLSEM), öğrenci devamı, yapay zekâ gibi konulara yönelik spesifik hedefler konulmuştur. Ak Parti iktidarı döneminde köy okullarının kapatılmış olmasına rağmen bu okulların köy yaşam merkezi olarak kullanımının hedeflendiği ifade edilmiştir. Daha önce 2015 Seçim Beyannamesinde taşınmalı öğrenciler için yer verilen ücretsiz öğle yemeği uygulamasına 2023 seçim beyannamesinde de kapsamı genişletilerek yer verilmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde hedeflerin belirlenirken yapay zekâ, bilgi teknolojileri gibi çağın gereklerine uygun hedeflere yer verilmekle birlikte çoğu hedefin daha önceki hedeflerle uyumlu olarak yenilenip beyannameye konulduğu söylenebilir.

Öğretmen ve Okul Yönetimi ile İlgili Hedefler

- Öğretmenlerin yetkinlik ve yeterliliklerinin geliştirilmesi için çalışmalarını artırma
- Tüm öğretmenleri her yıl hizmet içi eğitime tabi tutma ve öğretmenlerin ihtiyaç duyduğu nitelikli hizmet içi eğitimleri yoğunlaştırarak yıllık öğretmen başına eğitimi 300 saate çıkartma
- Okulların yönetimi ile ilgili olarak daha profesyonel ve etkin bir yönetim anlayışını yerleştirme

Beynamede öğretmen yetkilik ve yeterlilikleri için yer verilen hedef ifadesinin Ak Partinin ilk seçim beyannamesi olan 2002 ve sonraki 2015 ve 2018 beyannamelerinde yer alan önemli bir vaat olduğu görülmekle birlikte hedefin doğası gereği hemen her beynamede yer verilmesinin de doğal olduğu söylenebilir. Beynamede bu amaç için özellikle hizmet içi eğitimlere yoğunluk verileceği de bir diğer maddeden anlaşılmaktadır. Konuyla ilgili daha önce Öğretmen Bilişim Ağının (ÖBA) hayata geçirilmesi ve 2018 beyannamesindeki hedeflerden olan Öğretmenlik Meslek Kanununun çıkarılması ile öğretmenlerin özlük haklarında iyileştirilmeler yapılması, bu amacın gerçekleştirilmesine verilen önemi göstermektedir. Bununla birlikte 2023 Seçim Beyannamesinde öğretmenlerle ilgili hedef sayısının az olduğu söylenebilir. Okul yönetimi ile ilgili olarak önceki seçim beyannamelerinde yalnızca 2018 beyannamesinde hedef ifadesi bulunmaktadır. Bu beynamede yer verilen “Profesyonel Okul Yöneticiliği uygulamasını başlatacağız” hedef ifadesinin gerçekleştirilemediği bu nedenle 2023 Seçim Beyannamesinde yer aldığı söylenebilir.

Öğretim programları ile ilgili genel hedefler

- Öğrencinin merkezde olduğu değer temelli yaklaşımlar ile müfredatın ihtiyaçlara göre sürekli olarak güncellenmesini sağlama

- İklim değişikliğinin bilincinde ve çevreye duyarlı öğrenciler yetiştirme
- Ulusal Risk Kalkanı Modeli konusunda eğitimin her kademesinde farkındalık oluşturma
- Okullarda doğal afetlere karşı gerekli ekipmanlar ile temel araç-gereçlerin hazır bulunmasını sağlama
- Müfredatı eğitsel e-çeriklerle destekleme
- Okul öncesinden ortaöğretime kadar tüm kademelerin müfredatını “değer eğitimi” yaklaşımıyla oluşturma
- Eğitim müfredatını yeniden ele alma, yeşil ve dijital dönüşüm ile ilgili konuları eğitim müfredatına dahil etme

Ak Parti hükümetlerinin ilk iktidarından bu zamana kadar eğitim konusunda yaptıkları çalışmaların başında eğitim-öğretim müfredat çalışmalarının geldiği söylenebilir. Bu durum, parti ideolojisinden kaynağını alıyor olsa da zamanın değişen şartlarının da bunda oldukça etkili olduğu görülmektedir. Uygulanmakta olan müfredatlarda bir değişim olacağının ilk işareti 2002 Seçim Beyannamesinde verilmiş ve hükümetin kurulmasının hemen ardından da eğitimde felsefi açıdan farklı bir yaklaşıma (yapılandırmacı) geçilerek değişiklikler yapılmaya başlanmıştır (Akınoğlu, 2005; Eğitim Reformu Girişimi [ERG], 2005). Böylece felsefi açıdan bireyi merkeze alan, daha demokratik ve çağdaş özelliklere haiz yapılandırmacı (Aslan ve Aydın, 2016; Ulubey ve Aykaç, 2017) bir anlayışla eğitim politikalarının belirlenmesine çalışılmıştır.

2023 Seçim Beyannamesindeki eğitim hedefleri arasında yer alan “değer” vurgusunun Ak Partinin kuruluş felsefesinden izler taşıdığı söylenebilir. 2002 Seçim Beyannamesinde e-eğitim olarak yer verilen müfredatların e-çerikle desteklenmesine yönelik hedeflerin sonraki seçim beyannamelerinde de yer aldığı görülmektedir. Genel olarak müfredatın e-çerik ve eğitim teknolojileri ile desteklenmesinin tüm beyannamelerin ortak vaatleri arasında olduğu ifade edilebilir. Hedefler arasında iklim değişikliğine, Ulusal Risk Kalkanı Modeline ve doğal afetlere yönelik hedeflere yer verilmiş olması yakın zamanda Türkiye’de başta depremler olmak üzere yaşanan doğal afetlerin, tüm dünyada küresel ısınmadan kaynaklı yaşanan felaketlerin ve Avrupa Birliği ile uyum sürecine uygun olarak iklim değişikliği konusunda atılan adımların etkili olduğu ifade edilebilir. Yeşil ve dijital dönüşümle ilgili hedeflerin de zamanın gereklerini karşılamaya dönük hedeflerden olduğu görülmektedir.

Öğrenme Ortamları ile İlgili Hedefler

- Sanal sınıf ortamları, artırılmış gerçeklik barındıran içerikler, oyun temelli mobil uygulamalar gibi teknolojik uygulamaları öğrenme sürecinde kullanma
- Okul binalarını yeterli spor ve kültürel faaliyet alanlarına sahip, yerel mimariye uygun, tarihsel ve kültürel mirası yansıtan, ekonomik, estetik, temiz, emniyetli, erişilebilir çerçevede inşa etme
- Öğrenciyi merkeze alan bir anlayışla eğitim ortamları, öğretim materyalleri ve eğitim-öğretim uygulamaları geliştirme, öğrenme ve gelişim düzeyi akranlarından geride kalan öğrenciler için telafi edici programlar düzenleme
- Okul kütüphanelerini zenginleştirme; okuma alışkanlığının kazandırılması ve yaygınlaştırılması için yeni uygulamaları hayata geçirme

2023 Seçim Beyannamesinde öğrenme ortamları ile ilgili hedeflerin geçmiş beyannamelerde yer alanlardan farklı olmadığı söylenebilir. Okul binalarının mimarisiyle ilgili hedef ifadesinin 2015, 2018 beyannamelerinden aynen alındığı söylenebilir. Okul kütüphaneleri de benzer şekilde hemen her seçim beyannamesinde değişmeden yer verilen hedeflerden biridir. Farklı olarak diğer seçim beyannamelerinde yer verilmeyen yapay zekâ, sanal sınıf ortamları, artırılmış gerçeklik gibi kavramların eğitimle ilişkilendirildiği görülmektedir ve bu uygulamaların eğitime entegrasyonu oldukça önemlidir (Çepni, 2020). Bu vaattaki dijital uygulamalar hali hazırda eğitim ortamlarında kullanılıyor olsa da bir politika metninde ifadesini bulmuş olması olumlu bir gelişme olarak yorumlanabilir. Özellikle 2019 yılından sonra Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitime geçilmiş olmasının ve genç neslin günlük hayatlarında dijital mecraları yoğun olarak kullanmasının eğitimde dijitalleşme çabalarını hızlandırdığı (Tılıç, 2020; Gürel ve Er, 2020; Kemp, 2020; Lin, 2020), bunun da politik metinlere yansıdığı söylenebilir.

Okulöncesi Eğitim ve İlköğretim ile İlgili Hedefler

- 3-5 yaş arası okul öncesi eğitimde okullaşma oranını %90'lara çıkarma

Okul öncesi eğitime beyannameler arasında en fazla yer verilen beyannamenin 2015 Seçim Beyannamesi olduğu söylenebilir. 2018 beyannamesinde %50,4'e ulaşılan okulöncesi eğitimdeki okullaşma oranı için hedefin %90'a çıkarılmıştır. 2007 Seçim Beyannamesinde 2023 için bu kademede okullaşma hedefi %80 olarak ifade edilmesine rağmen bu oranın 2023 beyannamesinde artırıldığı görülmektedir. 2022 yılında okulöncesinde okullaşma oranının 5 yaş grubunda %94'e çıkarılmış olması (MEB, 2022) 3-5 yaş için verilen hedefin de gerçekleştirilebileceğine yönelik inancı güçlendirmektedir. İlköğretim ile ilgili 2023 Seçim Beyannamesinde daha önce yapılanlar verilmiş olup ayrıca bir hedef ifadesine yer verilmediği görülmüştür. Ayrıca yer verilmemiş olsa da eğitim sistemi ile ilgili genel hedefler başlığının kavramsal açıdan okulöncesi ve ilköğretim kademesini de kapsadığı değerlendirilmelidir.

Liseler ve Mesleki Eğitim ile İlgili Hedefler

- Meslek liseleri başta olmak üzere eğitim kurumlarında patent, faydalı model, marka ve tasarım tescil sayısını sürekli artırma ve her yıl tescil alınan ürünlerin en az %10'unun ticarileşmesini sağlama
- Organize sanayi bölgesinde meslek lisesi kurulması uygulamasını yaygınlaştırma, böylece mesleki ve teknik lise mezunlarının istihdamını özendirme
- Mesleki eğitim merkezlerindeki çırak ve kalfa sayısını 2 milyona çıkartma
- Mesleki eğitimde oda ve borsaların daha fazla sorumluluk üstlenmelerini sağlayarak okul ve iş dünyası arasındaki iş birliğini güçlendirme
- Ekonomide ve işgücü piyasasındaki değişikliklere hızlı uyum sağlayacak, yeni alanlardaki ihtiyaçları karşılayacak şekilde mesleki eğitim ve istihdam planlaması yapmaya devam etme

Ak Parti hükümetlerinin meslek liselerine verdiği önem tüm seçim beyannamelerinden anlaşılmaktadır. Konuyla ilgili 2002 Seçim Beyannamesinde üniversitelere yerleştirme yöntemlerinin mesleki liselere olan talebi azalttığına yönelik bir eleştiri getirilmiş ve bu liselere gereken önem verileceği ifade edilmiştir. İlk olarak yapılan icraatlar arasında bu liselere yönelik uygulanan katsayı fark uygulaması kaldırılmıştır. Bu liselerin özellikle işgücü piyasası ile olan ilişkisine sonraki seçim beyannamelerinde de ayrıca vurgu yapılmıştır. Bu yönüyle 2015, 2018 ve 2023 Seçim Beyannamelerinde sanayi

bölgelerinde mesleki ve teknik liselerin kurulmasına yönelik vaatler yer almış ve bu yönde önceki dönemlerde gereken adımlar da atılmıştır. Konuyla ilgili olarak borsa ve odalara görev ve sorumluk yükleneceği 2015 ve 2018 Seçim Beyannamesinden olduğu gibi alındığı görülmektedir. Bu durum, 2015 yılından bu yana konuyla ilgili yeterince yol alınmadığı şeklinde yorumlanabilir. Çırak ve kalfa sayısının artırılmasına yönelik hedefin ise bir önceki dönemde yaklaşık 1,5 milyona kadar çıkarılmış olması (Dünya Gazetesi, 2023) mevcut hedefe ulaşılabileceğini gösterdiği ifade edilebilir. Tüm bunların yanı sıra meslek liseleri dışında kalan diğer lise türleri ile ilgili beynamede bir hedef ifadesine yer verilmemesi bir eksiklik olarak görülebilir.

Yüksek Öğretim ile İlgili Hedefler

- Üniversitelerin uzmanlaşmalarını desteklemeye devam edip gelişim, yetkinlik düzeyleri ve bölgesel ihtiyaçları dikkate alarak kapasitelerini güçlendirme; üniversitelerin küresel rekabet gücünü artırma ve ilk 500'e giren Türk üniversitesi sayısını en az 10'a çıkarma
- Yükseköğretim sisteminde her düzeydeki yetkilerin dengeli dağılması ve hesap verebilirliğin güçlendirilmesi için yeniden yapılandırmaya gitme
- Üniversitelerin çeşitliliğine ve kendilerini geliştirmesine kolaylık sağlayan bir yapı oluşturma; devlet üniversitelerinin idari yapısında yapacağımız değişiklik ile mütevelli heyeti oluşturulmasına imkân sağlayarak üniversite özerkliğini artırma
- Yükseköğretim kurumlarının bütçelerinin stratejik plan ve performanslarına göre verilmesini, böylece kurumlar arası rekabeti artırarak kaynakların daha rasyonel ve verimli kullanılmasını sağlama
- Yükseköğretim kurumlarındaki nitelikli eleman açığını kapatmak amacıyla öğretim elemanı sayısını artırma; doktora eğitimini daha cazip hale getirme ve Türkiye'deki yıllık doktora mezun sayısını 25 bine çıkarma
- Türkiye'de doktora yapan öğrencilere altı ay yurtdışı araştırma bursu imkânı sağlama; akademisyenlerin yurtiçi ve yurt dışında daha fazla konferansa katılımlarını destekleme
- Üniversitelerin rekabet gücünü artırmak amacıyla uluslararası arenada alanlarında öncü akademisyenlerin Türkiye'de eğitim vermelerini teşvik etme
- Türkiye'deki köklü üniversitelerin yurt dışında kampüs ve birim açmalarını sağlama
- Akademik Hareketlilik Projesini genişleterek, öğretim üyeleri ve araştırmacıların yurt çapında değişimini destekleme; gönüllülük esasına dayalı olacak bu sistem ile karşılıklı bilgi ve deneyim paylaşımını artırma
- Üniversite-sanayi iş birliğini geliştirmek için ortak proje sayısını artırarak karşılıklı insan kaynağı değişimini destekleme
- Üniversitelerin öz gelirlerini ve merkezi bütçeden sağlanan kaynakları artırarak öğrenci başına yapılan harcamalarını OECD ülkeleri ortalamasına çıkarma
- Uluslararası öğrenci sayısını 1 milyona çıkararak, Türkiye'yi dünyada en çok tercih edilen ilk beş ülkeden biri yapma
- Türkiye'nin uluslararası yayın ve patent sayısını artırarak onu dünyada üst sıralara taşıma

- Ortaöğretim sistemi üzerindeki baskıyı azaltmak amacıyla yükseköğretime geçişteki sınavların yılda birden çok kez yapılmasını temin etme
- Yeşil dönüşüm ve dijital dönüşüm konusunda üniversitelerin ihtiyaçlarını tespit etme ve altyapıları geliştirme, üniversite-sanayi iş birliğini güçlendirme
- Küreselleşen ve rekabetin arttığı günümüz dünyasında, işgücü piyasasının değişen talep ve koşullarını dikkate alarak programlarda yapılacak sürekli güncellemelerle mezunların istihdam edilebilirliğini artırma
- Ülkenin meslek ihtiyacına göre veri çalışması yaparak eğitimde dönüşümü gerçekleştirme; üniversiteler açılırken bir bölgede açılan üniversitenin o bölgedeki mesleki ihtiyaçlara yönelik olmasını ve bölgeye göre, gençlerin hangi bölümlerden mezun olması gerektiğinin tespitinin yapılarak o bölümlere akademik çalışmalar, altyapı ve kadro açısından destek sağlama
- Ön lisans ve lisans programlarının içeriklerini meslek ve istihdam odaklı yenileme; mezunların istihdam edilebilirliğini artırmak için buldukları ilde veya diğer illerde işyeri ve staj uygulamalarını destekleme
- Meslek yüksekokulları mezunlarının diplomalarında yer alan program adları ile meslek tanımlamalarındaki farklılıkların giderilmesi ile bu öğrencilerin kamu ve özel sektörde iş bulmalarını kolaylaştırma
- Yükseköğretime erişimi kolaylaştırarak fırsat eşitliğini sağlama; geçmişte yükseköğretimden faydalanamamış özellikle 35 yaş üstü kadınların yükseköğretime erişimini destekleme
- Yapay zekâ alanındaki gelişmelere yön veren bir ülke olmak için üniversitelerde yapılan çalışmaları öncelikli olarak destekleme
- Öncelikli olarak beşerî, sosyal, fen-mühendislik ve sağlık alanlarında lisansüstü programlarındaki araştırma görevlisi sayısını artırma
- Öğretim üyesi yetiştirme ve araştırma altyapılarını dikkate alarak üniversiteleri gruplandırma ve üniversitelerin ihtisaslaşması ile performanslarını dikkate alarak kaynak ayırma
- Yeni kurulacak üniversite ve fakülteler için, öğrenci ve öğretim elemanı sayısı ile kurulmuş bulunan fakültelerin doluluk oranları, kamu ve işgücü piyasasının ihtiyaçları gibi kriterleri baz alan bir mekanizma geliştirme
- Yurt dışındaki üniversitelerin Türkiye’de, Türkiye’deki üniversitelerin de yurt dışında faaliyet göstermelerine imkân vererek uluslararası akademik etkileşimi artırma
- Eğitim düzeyine göre işgücü talebi ile işgücü arzı arasındaki uyumu artırma
- Türkiye Maarif Vakfı’nı aktif bir şekilde kullanmaya devam ederek yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza kaliteli ve etkin eğitim hizmeti vermeyi sürdürme

Ak Partinin en fazla vaadinin yüksek öğretim alanında verildiği yukarıda yer alan maddelerden de açıkça anlaşılmaktadır. Yüksek öğretim alanında yaşanan pek çok sorun (Tuzgöl Dost ve Cenkseven, 2007; Bektaş, Fidan ve Keçeci, 2011; Günay, 2011; Aykaç ve Kar, 2018; Kil, Güngör ve Aykaç, 2021; Bulut ve Özdemir, 2022; Tarhan vd., 2023) bu alana verilen önemin genel bir nedeni olarak görülebilir. Bununla birlikte kalkınmayı temel amaçlarından biri olarak benimseyen Ak Partinin hedef ifadelerinde yer aldığı üzere üniversiteleri farklı sektörlerle ilişkili olarak öne çıkarma çabalarının olduğu ve bu

nedenle de ihtisaslaşmaya vurgu yapıldığı görülmektedir. Bu amaçla Yükseköğretim Kurulunun (YÖK) da ifade ettiği üzere üniversitelerin birbirlerine benzememesi için misyon farklılaşmasına duyulan ihtiyaca yönelik Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Projesi başlatılmıştır (YÖK, 2018). Üniversitelerin dünya sıralamalarında daha iyi bir yerde olma hedefi tüm seçim beyannamelerinin ortak özelliklerinden biridir. Bu konuda uzun bir süredir Türkiye'deki üniversitelerin performanslarının yeterli olmadığı da bilinen bir durumdur (Tamtekin-Aydın, 2021; Tamtekin-Aydın, 2017; Al, 2008; Ak ve Gülmez, 2006). Vaatler arasında yer alan patent sayısı, doktora mezunu öğrenci sayısı, saygın indekslerde yayın sayısı, akademik hareketlilikler, yeşil dönüşüm, uluslararası akademik iş birlikleri, mezun istihdamı gibi konuların bu amaca yönelik olduğu ifade edilebilir.

Diğer eğitim kademelerinde yer aldığı üzere yapay zekanın yüksek öğretimde de bir hedef alanı olarak belirlendiği görülmektedir. 35 Yaş üstü kadınlara üniversite imkânı sağlanabilmesine yönelik destek vaadinin çağdaş ve eğitimde fırsat eşitliğini destekleyen bir vaat olduğu ifade edilebilir. Tüm vaatlere genel olarak bakıldığında yüksek öğretim ile ilgili hedeflerin dünyadaki gelişmelere bağlı olarak ele alındığı, yüksek öğretimde kalitenin artırılması ve üniversitelerin üretim ve istihdam alanında etkin olarak yer almasına yönelik vaatlerin öne çıktığı söylenebilir.

Hayat boyu öğrenme ile İlgili Hedefler

- Hayat boyu öğrenme kapsamında yeşil ve dijital becerilerin geliştirilmesine yönelik eğitimler verme
- Okul çağı dışında kalan vatandaşları da kapsayacak şekilde hayat boyu öğrenme programlarını her ay en az bir milyon vatandaşa ulaştırıp daha fazla yaygınlaştırarak uygulama

2023 Seçim Beyannamesinin en dikkat çekici özelliklerinden birinin yeşil ve dijital dönüşüme yaptığı vurgu denilebilir. Hayat boyu öğrenme alanında da bu alanda hedefe yer verildiği görülmektedir. 2002 ve 2011 Seçim Beyannameleri dışında tüm beyannamelerde hayat boyu öğrenmeye yer verilmiştir. 2006 yılından 2014 yılına kadar Türkiye'de hayat boyu öğrenme faaliyetlerine katılım oranlarının sürekli olarak artmakla birlikte 2014 yılından sonra durağan bir seyir izlediği, 2019 yılında Covid-19 pandemisiyle birlikte azalış gösterdiği, 2021-2022 yıllarında ise dramatik bir yükseliş sergilediği söylenebilir (Yüksek Planlama Kurulu, 2014; Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü [HBOGM], 2022). Ayrıca hayat boyu öğrenme alanında tüm çabalara rağmen Türkiye'de katılım oranları hala Avrupa Birliği ortalamasının altında seyretmektedir (Eurostat, 2021). Bu durumun parti programında hayat boyu öğrenmeye yer verilmesini ve bu alanda politikalar üretilmesini gerektirdiği söylenebilir.

Dezavantajlı Gruplar ile İlgili Hedefler

- Engelli bireyler için taşınabilir eğitime devam etme, onların eğitime erişiminde yaşanabilecek zorlukları yerinde tespit ederek çözüme
- Yetişkin engelli bireylere hizmet eden halk eğitim merkezlerini tüm ilçelere yaygınlaştırma
- Mevsimlik tarım işçilerinin çocuklarının eğitim imkânlarını iyileştirme
- Uzaktan eğitim yöntemlerini, dezavantajlı kesimler ile eğitim çağı dışında kalanların kaliteli eğitim imkânlarına erişmesinde etkin bir araç olarak kullanma

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü (EYHGM) 2021 verilerine göre 2002-2003 yılları arasında özel eğitim kurumlarından eğitim alan öğrenci sayısı, 56.608'den 2019-2020 yılları arasında 425.774'e çıkmıştır. Benzer şekilde eğitim verilen kurum sayısı da 490'dan 1417'ye ulaşmıştır (EYGMH, 2021). Ak Partinin engelli bireylere yönelik vaatlerinin 2002 ve 2007 Seçim Beyannameleri dışında tüm beyannamelerde yer aldığı görülmektedir. Beyannamelerde yer verilmese bile engelli bireylerin eğitimi ile ilgili tüm Ak Parti hükümetleri döneminde çeşitli düzenlemeler ve uygulamaların hayata geçirildiği söylenebilir. 2005 yılında *Engelliler Hakkında Kanun*'un çıkarılması; engelli bireylerin kitaba erişimi için *Eve Teslim Kitap Projesi* ile görme engelliler için *Konuşan Kitaplık Projesinin* hayata geçirilmesi konuyla ilgili ilk örnekler olarak verilebilir. Engelli öğrencilerin okula ücretsiz taşınması, okulların engelli öğrencileri de gözetilerek inşa edilmesi, engelliler için evde bakım hizmetlerinin geliştirilmesi ve engelli olanlara bakım aylığı verilmesi, devlet memurluğu için ayrı sınav uygulaması, Braille alfabesi ile kitapların basılması gibi pek çok düzenleme yapılmıştır. Tüm bu gelişmelerin özel eğitim kurumlarının ve bu kurumlarda eğitim gören öğrencilerin sayısı üzerinde etkili olduğu söylenebilir. 2023 Seçim Beyannamesinde hem engelli bireylerin eğitime hem de tarım işçilerinin çocuklarının eğitime yönelik vaatlerin yıllara sâri olarak gerçekleştirilebilecek vaatler olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle konuyla ilgili 2023 beyannamesindeki vaatlerin bir önceki seçim beyannamesinde yer alan vaatlerle benzerliği doğal bir durum olarak görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Eğitimin farklı alanlarla ilişkili çok kapsamlı bir konu olması nedeniyle araştırmada incelenen seçim beyannamelerinin farklı alanlarında da eğitime yer verildiği unutulmamalıdır. Bu çalışmada yalnızca eğitim başlığı altında yer verilen hedefler incelenmiştir. Toplamda 2023 Seçim Beyannamesinde yer verilen 73 ana hedefin önemli bir kısmının yüksek öğretimle ilgili olduğu görülmüştür. Bu hedefler arasında eğitim sistemi ile ilgili olarak daha çok başarı odaklı bir yaklaşım ile eğitimde kaliteyi artırıcı hedefler belirlenmiştir. Bu amaçla müfredatın günümüz dünyasının gereklerine uygun olarak güncellenmesine, e-içeriklerin oluşturulmasına ve eğitimde dijital teknolojilerin daha fazla kullanılmasına yönelik vaatler dikkat çekmektedir. Benzer şekilde öğrencilerin "çevre" duyarlılığının geliştirilmesi için de çevreyle ilgili hedefler öne çıkmaktadır. Öğrenme ortamlarında dijital teknolojilerden yararlanmaya, okul mimarisinin öğrenmeyi destekleyici mahiyette olmasına ve öğrencilerin hem bilişsel hem de fiziksel gelişmelerini sağlayacak eğitim ortamlarının oluşturulmasına dikkat çekilmiştir. 2023 Seçim Beyannamesinde yer alan vaatler arasında öğretmenlerin niteliklerinin geliştirilmesi için hizmet içi eğitimlere özellikle vurgu yapılmıştır. Ayrıca okul yönetimlerinin de daha profesyonel olmalarına ilişkin daha önceki vaatlerin tekrar edildiği görülmektedir.

2023 Seçim Beyannamesi eğitim kademelerine göre değerlendirildiğinde okul öncesi dönemle ilgili olarak yalnızca okullaşma oranlarının artırılmasının hedeflendiği görülmüştür. Halbuki dil eğitiminden, sosyal becerilere kadar pe çok açıdan eğitim sürecinin kritik bir dönemi olarak görülen (Çelik, 2022; Ulus ve Çetin, 2022; Avcı ve Ersoy, 1999) bu dönemle ilgili daha fazla hedef ifadesine yer verilmesinin bu kademeye verilen önemi de göstereceği düşünülmektedir. Benzer durum ilköğretim kademesi için de geçerlidir. Lise kademesiyle ilgili olarak mesleki eğitime ayrıca bir vurgu yapılmıştır. Bu kademe eğitim iş gücü, üretim, istihdam kavramlarıyla birlikte ele alınarak patent, marka ve faydalı model geliştirilmesi ve bunların ticarileşmesinin gerekliliği gibi hususlarla ilişkilendirilmiştir. Yüksek öğretim kademesinde, lise kademesinde olduğu gibi, farklı kurum ve kuruluşlarla iş birliğinin geliştirilmesine, yüksek öğretimin bir bütün olarak nitelikli bir yapıya kavuşturulmasına yönelik hedeflere yer verilmiştir. Bu

kademede özellikle uluslararası tanınırlık, rekabet ve başarı kavramları merkeze alınarak hedeflerin oluşturulduğu söylenebilir. Ayrıca en çok hedef sayısının bu alanda olması, yeni Ak Parti hükümetinin bu alana verdiği önemin bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

2023 Ak Parti Seçim Beyannamesinde önceki Ak Parti hükümetlerinde olduğu gibi hayat boyu öğrenme ve dezavantajlı gruplara yönelik hedef ifadelerine yer verilmesi oldukça önemli görülmektedir. Hayat boyu öğrenme ile ilgili hedeflerin daha çok eğitim verilen birey sayısının artışıyla ilgili olduğu görülse de günümüz yeterliliklerinden olan dijital becerilere ayrıca vurguda bulunulmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Dezavantajlı gruplar için ise belirlenen hedeflerin fırsat ve imkân eşitliği çerçevesinde hazırlandığı, bu grupların eğitime erişiminin daha kolay olmasına vurgu yapıldığı görülmektedir.

Cumhuriyetin yüzüncü yılına girerken 2023 Seçim Beyannamesi genel olarak değerlendirildiğinde hedefler oluşturulurken günümüz dünyası gereklerinin gözetildiği, hedeflerin birçoğunun ulaşılabilir olmakla birlikte bazı hedeflere nasıl ulaşılacağına ilişkin şüphelerin bulunduğu söylenebilir. Özellikle tüm kademelerde kalitenin artırılması, uluslararası alanda önemli başarıların elde edilmesi, özellikle yüksek öğretimden mezun istihdamının yeterli oranda gerçekleştirilmesi gibi vaatlerin hemen her seçim beyannamesinde yer verilmesine rağmen gerçekleştirilememiş olması bu şüpheleri daha da güçlendirmektedir. Bununla birlikte vaatlerde öne çıkan dijitalleşme ile ilgili olarak Çepni (2020) çalışmasında yer verdiği üzere eğitimde dünya standartlarında bir dijitalleşme kültürünün kavramsal çerçevesinin ne olması gerektiği; sanayi 4.0'a uygun beceriler için hangi eğitim yaklaşımlarının kullanılacağı ve hangi programların oluşturulacağı; hangi değerlerin yerine hangilerinin geleceği gibi sorulara yanıt verilmesi gerekmektedir. Bu gerekçelerle çalışmadan hareketle şu öneriler getirilebilir:

- Yapılan bu çalışma eğitim başlığı altında sunulan hedeflere ilişkin değerlendirmeleri içermektedir. Konunun daha kapsamlı anlaşılabilmesi için daha sonraki çalışmaların bu hedefleri diğer alanlardaki hedeflerle birlikte ele alarak değerlendirmesi önemli görülmektedir.
- Ak Partinin daha önceki seçim vaatleri incelenerek eğitim alanında hangi vaatlerin gerçekleştirilemediği ve bunun olası nedenleri incelenerek 2023 vaatleri karşılaştırmalı olarak incelenebilir.
- Ak Parti 2023 Seçim Beyannamesinde yer alan hedefler çağdaş eğitim yaklaşımları gözetilerek değerlendirilebilir.
- 2023 seçimlerinde seçime katılan diğer partilerin eğitimle ilgili vaatleri Ak Partinin vaatleri ile kıyaslanarak incelenebilir.
- 2023 veya yakın yıllarda Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin veya gelişmiş ülkelerin yönetimlerinin eğitimle ilgili vaatleri incelenerek eğitim alanında ortaya konulan vaatlerdeki genel eğilim hakkında çıkarımlar yapmak üzere çalışmalar yapılabilir.
- 2023'te kurulan yeni Ak Parti hükümetinin eğitim alanındaki vaatlerine yönelik eğitimcilerin farkındalıkları veya beklentilerinin neler olduğuna yönelik çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Adalet ve Kalkınma Partisi. (2002). 2002 Genel Seçimleri Seçim Beyannamesi. <https://www.akparti.org.tr/media/318780/3-kasim-2002-genel-secimleri-secim-beyannamesi-sayfalar.pdf> [Erişim tarihi: 09.07.2023].
- Adalet ve Kalkınma Partisi. (2007). 2007 Genel Seçimleri Seçim Beyannamesi. <https://www.akparti.org.tr/media/o0omydr3/22-temmuz-2007-genel-secimleri-secim-beyannamesi-sayfalar.pdf> [Erişim tarihi: 09.07.2023].
- Adalet ve Kalkınma Partisi. (2011). 12 Haziran 2011 Genel Seçimleri Seçim Beyannamesi. <https://www.akparti.org.tr/media/iesaeuoj/12-haziran-2011-genel-secimleri-secim-beyannamesi.pdf> [Erişim tarihi: 09.07.2023].
- Adalet ve Kalkınma Partisi. (2015). 2015 Genel Seçimleri Seçim Beyannamesi. <https://www.akparti.org.tr/media/fmypruoa/7-haziran-2015-edited.pdf> [Erişim tarihi: 09.07.2023].
- Adalet ve Kalkınma Partisi. (2018). Cumhurbaşkanlığı Seçimleri ve Genel Seçimler Seçim Beyannamesi 2018. <https://www.akparti.org.tr/media/271931/secim-beyannamesi-2018.pdf> [Erişim tarihi: 09.07.2023].
- Adalet ve Kalkınma Partisi. (2023). Türkiye Yüzyılı İçin Doğru Adımlar: Seçim Beyannamesi 2023. <https://www.akparti.org.tr/media/dwyd05pu/tu-rkiye-yu-zyılı-ic-in-dogru-adimlar-2023-sec-im.pdf> [Erişim tarihi: 03.07.2023].
- Aknoğlu, O. (2005). Türkiye’de Uygulanan ve Değişen Eğitim Programlarının Psikolojik Temelleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 22(22), 31-45.
- Akyüz, Y. (2011). Osmanlı Döneminden Cumhuriyete Geçilirken Eğitim-Öğretim Alanında Yaşanan Dönüşümler. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(2), 9-22.
- Al, U. (2008). Bilimsel Yayınların Değerlendirilmesi: H-Endeksi ve Türkiye’nin Performansı. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 263-285.
- Aslan, D., & Aydın, H. (2016). Yapılandırmacı Öğretim Kuramının Felsefi Paradigmaları: Bir Derleme Çalışması. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 56-71.
- Avcı, N., & Ersoy, Ö. (1999). Okul Öncesi Dönemde Entegrasyonun Önemi ve Uygulamalarda Dikkat Edilecek Noktalar. *Milli Eğitim Dergisi*, 144, 68-70.
- Aykaç, M., & Kar, B. B. (2018). Yükseköğretimde Devlet ve Vakıf Üniversiteleri: Sorunlar ve Politika Önerileri. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, (642), 769-792.
- Balcı, E. (2021). Adalet ve Kalkınma Partisi İktidarı Döneminde Türkiye’de Eğitim Politikaları. *İnsan ve İnsan*, 8(27), 117-137.
- Bektaş, S., Fidan, Ş., & Keçeci, S. B. (2011). Yükseköğretimde Sorunlar ve Öneriler. *TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası*, 13, 18-22.
- Billington, R., Strawbridge, S., Greensides, L., & Fitzsimons, A. (2010). Kültür’ü tanımlamak. (A. Giddens, Ed.), *Sosyoloji (Başlangıç Okumaları)* içinde (G. Altaylar, Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Bowen, G. A. (2009). Document Analysis as A Qualitative Research Method. *Qualitative Research Journal*, 9, 27-40.

- Bulut, M. & Özdemir, S. (2022). Yükseköğretim Sistemleri Sıralamaları ve Türk Yükseköğretimi Üzerine Değerlendirmeler. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(3), 2721-2755.
- Creswell, J.W. (2013). *Araştırma Deseni: Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları* (S.B. Demir, Çev.). Ankara: Eğiten Kitap.
- Çelik, M. (2022). Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmalarının Bibliyometrik Analizi: 1976-2022. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 66-81.
- Çepni, S. (2020). Eğitimde "Bir Adım Ötesi" Tartışmalarının Kavramsal Çerçevesini Anlamak: Dijitalleşme ve İnsanileşme (Etik ve Değerler) Kavramlarında Denge Kurma Arayışları. *Fen Matematik Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Dergisi*, 3(2), 65-79.
- Durakbaşa, A., & Karapehlivan, F. (2018). Progress and Pitfalls in Women's Education in Turkey (1839-2017). *Encounters in Theory and History of Education*, 19, 70-89.
- Dünya Gazetesi. (2023, 4 Nisan). Türkiye'de 1,4 Milyon Çıracak ve Kalfa Var. <https://www.dunya.com/ekonomi/turkiyede-14-milyon-cirak-ve-kalfa-var-haberi-691483> [Erişim tarihi: 02.09.2023]
- Eğitim Reformu Girişimi (2005). *Yeni Öğretim Programlarını İnceleme ve Değerlendirme Raporu*. https://www.egitimreformugirisimi.org/wp-content/uploads/2017/03/ERG_Oğretim-Programları-İnceleme-ve-Değerlendirme-I-.pdf [Erişim tarihi: 13.10.2023].
- Eğitim Reformu Girişimi. (2015). 19. Milli Eğitim Şurası'na İlişkin Bir Değerlendirme. <https://www.egitimreformugirisimi.org/wp-content/uploads/2010/01/19.-Milli-Egitim-Surasina-Iliskin-Degerlendirme.pdf> [Erişim tarihi: 29.08.2023]
- Ertürk, S. (1988). Türkiye'de Eğitim Felsefesi Sorunu. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(3), 11-16.
- Eurostat. (2021). Adult Learning Statistics. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Adult_learning_statistics [Erişim tarihi: 04.09.2023]
- EYGMH. (2021). *Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni-Temmuz 2021*. https://www.aile.gov.tr/media/88684/eyghm_istatistik_bulteni_temmuz2021.pdf [Erişim tarihi: 21.08.2023]
- Ezer, F. (2020). Menderes Dönemi Türkiye'nin Eğitim Politikaları (1950-1960). *Turkish Studies- Historical Analysis*, 15(1), 135- 149.
- Günay, D. (2011). Türk Yükseköğretiminin Yeniden Yapılandırılması Bağlamında Sorunlar, Eğilimler, İlkeler ve Öneriler-I. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (3), 113-121.
- Gürcan, A. E. (2015). The Problems of Religious Education in Turkey: Alevi Citizen Action and The Limits of ECTHR. *IPC-Mercator Policy Brief*. İstanbul Policy Center.
- Gürel, D. & Çetin, T. (2018). Sosyal Bilgiler Dersi ve Kültür Aktarımında Edindiği Rol Üzerine Bir İnceleme. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 6(2), 22-40.
- Gürel, D., & Er, H. (2020). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarına Göre Küresel Salgınlar Karşısında Güç Aldığımız Değerler: Covid-19 Örneği. *Millî Eğitim Dergisi*, 49(1), 573-596.
- HBOGM. (2022). *İzleme ve Değerlendirme Raporu 2022*. https://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_07/03141649_Yzleme_ve_De_Yerlendirme_Raporu_2022.pdf [Erişim tarihi: 10.10.2023]

- Heywood, A. (2018). *Siyaset*. (F. Bakırcı, Çev). Ankara: BB101 Yayınları.
- Karapehlivan, F. (2019). Eğitim Yoluyla "Yeni Bir Türkiye" Yaratmak: AKP Dönemi Eğitim Politikalarına Bir Bakış. <https://tr.boell.org/tr/2019/10/01/egitim-yoluyla-yeni-bir-turkiye-yaratmak> [Erişim tarihi: 08.09.2023]
- Kemp, S. (2020). *Digital 2020: April Global Statshot*. <https://datareportal.com/reports/digital-2020-april-global-statshot> [Erişim tarihi: 01.09.2023]
- Kil, G., Özkan, M. A., & Aykaç, N. (2021). Yükseköğretimde Yaşanan Sorunların Değerlendirilmesi: Bir Meta-Sentez Çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (59), 85-109.
- Krippendorff, K. (2013). *Content analysis: An Introduction to its Methodology*. (3rd. Edition). Thousand Oaks: Sage.
- Lin, C. Y. (2020). Social Reaction Toward The 2019 Novel Coronavirus (Covid-19). *Social Health and Behavior*, 3(1), 1-2.
- MEB. (2022). MEB, Güncel Okullaşma Oranlarını Açıkladı. <https://www.meb.gov.tr/meb-guncel-okullasma-oranlarini-acikladi/haber/27838/tr> [Erişim tarihi: 27.08.2023]
- Mehmet, A. K., & Gülmez, A. (2006). Türkiye'nin Uluslararası Yayın Performansının Analizi. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 1(1), 22-49.
- Smith, B. A., Palmer, J. J., & Correia, S. T. (1995). Social Studies and The Birth of NCSS. *Social Education*, 59(7), 393-398. <https://www.socialstudies.org/social-education/59/7/social-studies-and-birth-ncss-1783-1921> [Erişim tarihi: 01.09.2023]
- Şentürk, İ. & Turan, S. (2012). Foucault'un İktidar Analizi Bağlamında Eğitim Yönetimine İlişkin Bir Değerlendirme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2(2), 243-272.
- Tamtekin Aydın, O. (2021). Uluslararası Yükseköğretim Alanında Daha Görünür Olabilmek: Araştırma Performansı Faktörü. *Turkish Studies-Social*, 16(1), 59-68.
- Tamtekin-Aydın, O. (2017). Research Performance of Higher Education Institutions: A Review on The Measurements and Affecting Factors of Research Performance. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(2), 312-320.
- Tangülü, Z. (2012). Demokrat Parti Dönemi Eğitim Politikaları (1950-1960). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 389-410.
- Tangülü, Z., Karadeniz O. & Ateş, S. (2014). Cumhuriyet Dönemi Eğitim Sistemimizde Yabancı Uzman Raporları (1924-1960). *Turkish Studies*, 9(5),1895-1910.
- Tarhan, S., Fatma, Ü. N. A. L., Köksal, E. Ç., & Büyüksahin, Y. (2023). Yükseköğretimde Akademik Danışmanlık: Öğretim Elemanlarının Perspektifinden Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(87), 776-795.
- Tezcan, M. (2015). *Gençlik, Kültür ve Toplum*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tılıç, G. (2020). Eğitimde Dijitalleşme Kapsamında Oyunlaştırma Kavramı. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (26), 671-695.
- Tozlu, N. (2005). Necmettin Tozlu ile Eğitim Meselelerimiz Üzerine. *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*, 2(6),141-154.
- Tunçel, ö. (2017). AKP Dönemi Eğitim Politikalarına İlişkin Bir Örnek: Değerler Eğitimi. *Kültür ve Siyasette Feminist Yaklaşımlar*, (33), 3-26.

- Tuzgöl Dost, M. & Cenkseven, F. (2007). Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Çalışan Öğretim Elemanlarının Mesleki Sorunları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(2), 203-218.
- Ulubey, Ö., & Aykaç, N. (2005). Türkiye Cumhuriyetin İlanından 2005'e Eğitim Felsefelerinin İlkokul Programlarına Yansımaları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 1173-1202.
- Ulus, L. & Çetin, M. (2022). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim Politikaları ve Yeni Politika Önerileri. *Liberal Düşünce*, (107), 129-165.
- Ural, O. & Ramazan, O. (2007). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimin Dünü ve Bugünü. (S. Özdemir, H. Bacanlı, M. Sözer, Ed.). *Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim Ve İlköğretim Sistemi Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri* içinde (ss. 11-61), Ankara: Türk Eğitim Derneği.
- Usta, M. E. (2015). Siyasi Parti Programlarına Göre Eğitim Politikaları. *TYB AKADEMİ Dil Edebiyat ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 13, 55-73.
- Yeşiltuna, D. Ç. (2003). Hükümet Programlarında Gençlik. *Sosyoloji Dergisi*, (10), 115-124.
- Yılmaz, Z. (2013). Effects Of Idealism and Realism on The Development of Republican Period Turkish Educational System. *Turkish Studies*, 8(12), 1435-1442.
- Yüksek Planlama Kurulu. (2014). *Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi*. http://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_04/20025555_hbostratejibelgesi_2014_2018.pdf [Erişim tarihi: 07.10.2023]